

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Fe pošti prejemam velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemam velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in velja tristoletna petič-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.
Ishaja vsak dan, izvenem nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 272.

V Ljubljani, v torek 26. novembra 1889.

Letnik XVII.

„Matica Slovenska.“

LXXXIV. odborova seja v sredo dne 20. nov. 1889.

Navzočni: Fr. Levec (predsednikov namestnik); Anton Bartel, dr. H. Dolenc, dr. A. Jarc, A. Kržiš, dr. Fr. Lampe, dr. J. Lesar, M. Pleteršnik, A. Praprotnik, L. Robič, S. Rutar, J. Šubic, J. Tomšič, J. Vavrič, Fr. Wiesthaler, A. Zupančič in V. Zupančič (odborniki), E. Lah (zapisnikar). Skupaj 18.

Prof. Levec naznanja, da predseduje današnji seji naprošen od g. predsednika, ki je nenavzočen zaradi bolehnosti — pismeno poslal skupščini nekatere nasvete, ki so se tudi uvaževali.

Zapisnik zadnje odborove seje, ki sta ga pregledala in odobrila prof. Bartel in Rutar, potrdi se brez ugovora. Odbor vzame na znanje, da so zborovali v zadnji dobi tudi odseki in sicer: gospodarski 15. julija, književni pa 13. julija in 18. novembra. Dotični zapisniki so na ogled.

Vodnikove slavnosti dne 29. in 30. junija se je „Matica“ prav dostojno udeležila o vseh važnejših prilikah; venčala je z drugimi narodnimi društvi njegov grob in položila ob odkritju po odborovem starosti, notarji dr. Zupanci, na spomenik venec. Pri slavnosti odkritja Levstikovega spomenika v Velikih Laščah, dne 11. avgusta t. l., zastopali so društvo: oba podpredsednika, več odbornikov, tajnik in pa drugi društveniki. Dne 4. avgusta se je udeležila „Matica“ pogreba pl. Kukuljevića-Sakcinskoga, predsednika „Matice Hrvatske“, v Zagrebu po svojem tajniku in pa članu dr. Vidriču ter položila na njegovo rakev venec. — Odbor se dalje spomni smrti odličnih ustanovnikov društvenih izza zadnje dobe: J. Franolja, prof. v p. († 16. maja v Varaždinu) in pa kanonika in pisatelja A. Vebra († 7. avgusta v Zagrebu).

Nakup Žvabove literarne zapuščine je odbor po zaslišanju strokovnjakov, ki so jo pregledali, odklonil.

Uredniku dr. Požarju izreče se za marljivo in vestno poslovanje povodom odhoda v Novo mesto pismena zahvala.

Obširnejše poročilo upravitelja L. Robiča o potrebnih hišnih popravah in troških vzame se z zahvalo poročevalcu na znanje. Dalje uvažuje odbor še nekatere druge gospodarske zadeve, tikajoče se hišnih strank in pa odmerjenega davka.

Poročilo o letošnjih knjigah (cena, vsebina, število, obseg, došli računi itd.) se odobri. Nekateri pomanjkljivosti se imajo primerno popolniti. — Čestitka predsedniku povodom imenovanja za častnega kanonika in pa zahvala na to čestitko objavljeni sta v Letopisu zaradi želje več odbornikov in društvenikov.

Odbor odobri pisateljske in korektorske nagrade tekočega leta popolnoma v zmislu dotičnih nasvetov književnega odseka.

Gledé knjig za prihodnje leto pridruži se odbor nasvetom književnega odseka namreč: „Matica“ naj bi izdala za l. 1890. 1. Letopis v jednaki obliki, podobni sestavi, sploh pod istimi pogoji, kakor doslej. Urednik mu bode prof. Bartel. 2. Dušeslovja II. zvezek, v obsegu nekako 18 pol kazalom in stvarnim indeksom. Spisuje dr. Fran Lampe. Ako mogoče, naj bi izdala „Matica“ v prihodnjem letu Vodnikove prozajične spise, ki bi jih vredil ravnatelj Wiesthaler. Na podlagi razpisa častnega darila z obrokom do 1. oktobra letos došla je odboru jedna povest, ki je sedaj v pregledu.

Za prihodnje je pripravljenih že več spisov, nekaj obljubljenih, nekaj se jih ima pa pisateljem vrniti, ker ne ustrezajo.

Računi tiskarn se skladajo z dotičnimi pogodbami. Stroški za nezadolžene korekture se imajo v poštov jemati pri pisateljskih nagradah.

„Matica“ bode, ustrezajoča nujni potrebi, ustanoviti jednotni pismeni jezik, izdajala in zalagala jezikoslovne razprave pod vredništvom jednega odbornikov jezikoslovcev. Podrobni načrt izvrši naj književni odsek, ki ima sestaviti tudi vrhovno sodišče o raznih jezikoslovnih vprašanjih.

Reši se več prošenj za podelitev založnih knjig

in vzmó se na znanje zahvalna pisma, ki jih je „Matica“ prejela za taka darila.

V prihodnje bosta z „Matico“ zamenjavali knjige „Muzealno društvo“ v Ljubljani in pa „Statistička komisija mesta Prage“.

V zadnji dobi se je v poverjeništvu izvršilo več prememb. Novi poverjeniki so postali: Učitelj Volarič v Kozani za Brdo, c. kr. računski asistent J. Stravs za Trst, nadučitelj J. Žirovnik za Bled, lekar J. Močnik za Kamnik, odvetnik dr. Temnikar za Slov. Gradec, dekan Slajšek za Slov. Bistrico, župnik Kralj za D. M. v Pušavi.

„Matica“ je prejela več povabil k slavnostim in zabavam narodnih društev ter se jim primerno odzvala, kjer se ji je zdelo potrebno.

A. Russelovi knjigotržnici v Münstru poslala je „Matica“ vsled prošnje podrobni zaznamek svoje književne zaloge, da ga objavi v svojem književnem slovarju, ki ga izdaje.

V zadnjem času je rešil odsek za nabiranje krajepisnih imen v več zaporednih sejah mnogo gradiva, ustrezajoč s tem želji visocega c. kr. deželnega predsedništva, ki je poslalo julija meseca „Matici“ zaznamke krajev od vseh okr. glavarstev Kranjske z dostavkom, da smatra vprašanja gledé katastralnih občin za zelo nujna. Ostala vprašanja imajo se prilično rešiti istotako kot vprašanja gledé glavarstva ljubljanske okolice, katera je odsek že rešena vrnil.

V kratkem poide Lavtarjeva „Geometrija za učiteljska“, na kar je pisatelja opozoriti z dostavkom, da „Matica“ drugega natisa ne bo založila.

Prirastek knjižnice znaša 109 knjig, zvezkov in časopisov; 42 vsled daril, 67 po zamenji; večinoma slovenskih in hrvatskih, deloma pa tudi čeških, ruskih, in sicer slovanskih, konečno nemških in latinskih. Darovalcem se je ali pa se ima poslati iz odbora primerna zahvala.

Z odborovim dovoljenjem jel je profesor Apih nemški izdajati v „Oesterr. Jahrbuch“ svoje „Slovenec in l. 1848“ v posnetkih in poslal „Matici“ 1. odstavek tega posnetka. (Konec sledi.)

LISTEK.

Strašno maščevanje.

(Spisal Nikolaj Vasiljevič Gogolj.)
(Dalje.)

Sablji strašno zazvenete; železo udari ob železo in z iskrami, kakor s prahom, usujeta se kozaka. Plakaje odide Katarina v posebno sobico, vrže se na postelj in zakrije ušesi, da ne bi slišala sabljinih udarcev. No pa se nésta bila kozaka tako hudo, da bi se moglo uglasiti od njiju udarcev. Srce njeno se hoče raztrgati na kosce; po vsem telesu sliši, kako prihajajo glasovi: cenk, cenk. „Ne, ne strpim, ne strpim... Mogoče, da dere aloja kri v curku iz belega telesa; mogoče, da sedaj omaguje moj dragi; a jaz ležim tukaj!“ In vsa blede, komaj diha, odide v izbo.

Jednako in strašno bijeta se kozaka; ne ta, ne oni ne nadvladuje. Sedaj nastopi Katarinin oče, — podaja se gospod Danilo; nastopi Danilo — podaja se čmerni oče; in zopet narobe. Vkipeta. Zamahmeta: uh! sablji zveneti... in, tresk, odleteti klini v strani. „Zahvalim se ti, Bog!“ reče Katarina in

vsklikne z nova, ko vidi, da primeta kozaka za muškete; pripravita kresilo, napneta petelina. Ustrelil Danilo, oče ne pade. Nameri oče in, star je, ne vidi tako bistro, kakor mladi, ne trese pa se mu roka. Ustrelil, zagrmil... Omahne gospod Danilo; aloja kri zardeči levi rokav kozaskega rokavnika. „Ne!“ zakriči on: „ne prodam se tako ceno; ne leva, ampak prava roka je hetman. Visi mi na steni turška puška: niti jedenkrat me ni prevaril vse svoje življenje; snami se stene, stari tovariš pokaži drugo uslugo!“ Danilo stegne roko.

„Danilo!“ zakriči obupno Katarina, zagrabiš ga za roko in vrže se mu pod noge: „ne za sebe prosim; mene je samo konec: ta nevredna žena, ki živi poleg svojega moža; Dnjeper, hladni Dnjeper bode mi gomila... Toda poglej na sina, Danilo! poglej na sina! Kdo bode grel bedno dete? Kdo je bode ljubkoval? Kdo ga nauči letati, biti se za slobodo in vero, piti in veseliti se po kozaske? Izgini, sin moj! Izgini! tebe nehče poznati oče — tvoj! glej, kako odvrča svoje obličje. O! sedaj te poznam! ti si zver, a ne človek! ti imaš volčje srce in misli lokavega mrčesa. Mislila sem, da je v tebi kaplja žalosti, da gori v tvojem kamenenem telesu človeško čustvo! Neumno sem se prevarila. Tebi prinaša to

radost; tvoje kosti bodo plesale v grobu veselja, slišavši, kako zaženo sramotni zverski Ljahi v plamen tvojega sina, ko bode kričal sin tvoj pod nožmi in kropom. O, poznam te! Rad bi ti vstal iz groba in razpihal s čepico ogenj, vzvihravši pod njim!“

„Stoj, Katarina! pojdi, moj nenagledni Ivan, da poljubim te! Ne, dete moje, nikdo ti ne ukrivi lasú; ti vzrasteš na slavo očevine, liki vrtinec bodeš letal pred kozaki, z baržunasto čepico na glavi, z ostro sabljo v roci. Daj, oče, roko! Pozabiva, kar je bilo, kar sem naredil pred teboj nepravlega — spoznam. Zakaj pa ti ne daš roke?“ govori Danilo očetu Katarininemu, ki stoji na jednem mestu, ne izražujoč na svojem obličju ni jeze, ni pomirja.

„Oče!“ zaupiye Katarina, objemši in poljubivši ga, „ne bodi neizpršen, odpusti Danilu: on se ne užali tako, kakor ti!“

„Samo zavoljo tebe odpuščam, hči moja!“ odgovori on, poljubivši jo in zblestevši strašno z očmi. Katarina se malo prestraši: čuden se ji je zdel i poljub i čudni blesk očí. Nasloni se na mizo, na kateri je prevezaval ranjeno svojo roko gospod Danilo, ne misleč, da ni storil dobro in ne po kozaske, proseč odpuščanja, ker ni bil ničesar kriv.

(Dalje sledi.)

Deželni zbor kranjski.

Štirinajsta seja dne 20. novembra.

(Konec.)

Poslanec Povše poroča o prošnji občine Dobrovske, da se opomore velikim škodam poplavljanja po Gradašici, in nasvetuje: „Prošnja se izroči deželnemu odboru v rešitev z nalogom, da vpliva na c. kr. okr. glavarstvo, da se napominana pritožba občine Dobrovske po § 6. deželnega zakona z dne 15. maja 1872 reši in s tem velika škoda, ki se godi zemljiščem ob Gradašici zaradi malomarnega odpiranja zatvornic ob veliki vodi, vendar enkrat odpravijo.“ — Obvelja.

Poslanec baron Lichtenberg poroča o napravi ceste iz Podpeči do gospodarske ceste, ki se nahaja v ozemlju mesta ljubljanskega, ter stika pri Lipi z okrajno cesto Tomišelj-Lipa in ob uvrstitvi obeh prog med okrajne ceste. Poročevalec nasvetuje, naj se naroči deželnemu odboru, da preišče razmere in poroča o tem v prihodnjem zasedanju. — Vsprejeto.

Dalje poroča baron Lichtenberg o prošnji županstva Želimlje, Studenec in Bloke, da se uvrsti cesta Studenec-Golo-Krvava peč-Ravnik-Lahovo med okrajne ceste, in o prošnji mestne občine Lož za uvrstitev iste ceste med okrajne, ter nasvetuje, naj deželni odbor primerno ukrene ter poroča v prihodnjem zasedanju. — Nasvèt obvelja.

Baron Lichtenberg poroča o prošnji ljudske šole na Dobrovi gledé podpore za pokončavanje glogovega belina in za dobrovski šolski vrt, ter nasvetuje, naj se prošnja odkloni, ker ne spada v področje deželnega zbora. — Obvelja.

Poslanec Braune poroča o prošnji občine Struge za podporo, oziroma zmanjšanje davkov, ter nasvetuje, naj deželni odbor to prošnjo predloži visoki deželni vladi, da je uvažuje z ozirom na ondotno revščino prebivalstva in izseljevanje v Ameriko, ter potrebno ukrene. — Vsprejeto.

Poslanec Hribar poroča v imenu finančnega odseka o zopetni zgradbi deželnega gledališča v Ljubljani. Kakor znano, je bil deželni zbor dne 22. oktobra 1888 sklenil, da se gledališče zgradi na primernem prostoru, kateri ljubljansko mesto prepusti brezplačno, in da se za zgradbene troške in notranjo opravo določi najvišja svota v znesku 190.000 gld. Deželni odbor naznanja deželnemu zboru:

„Ker je deželni zbor za zgradbo dovolil le 190.000 gld., deželni odbor pa se hoče na vsak način izogniti prekoračenju tega kredita, ni bilo mogoče dovršiti zgradbe deželnega gledališča in tudi ne dela oddati. Iz teh razlogov naroča se strogo deželnemu stavbinskemu uradu, da v teku zimskih mesecev kolikor mogoče skrči po deželnem inženirju J. Hraskem izdelani načrt, in ako treba, zmanjša tudi na 700 oseb proračunjeni prostor, tako, da ga bode v bodočem gledališču le za 600, oziroma 550 oseb, da bode potem brezpogojno mogoče izhajati s kreditom v ta namen določenem od slavnega deželnega zbora.“

Deželni odbor misli, da je storil vse korake in da ni ničesar opustil, kar je bilo potrebno, da se zgradba novega deželnega gledališča povoljno izgotovi v smislu sklepov slavnega deželnega zbora. Ker pa oba izdelana načrta izdatno presegata dovoljeno svoto 190.000 gld. in ker tudi vprašanje gledé stavišča ni še do konca dognano, tako da bi bile vse udeležene stranke popolnoma zadovoljne, in ker je dalje upati, da bode do prihodnje stavbinske dobe morebiti vendarle mogoče dobiti še primernejše stavišče, ki bode bolj ugajalo željam gledališčne obiskavajočega občinstva, kakor je cesarja Franca-Jozefa trg, na katerem se dozdej misli zgradba postaviti, bil je deželni odbor mnenja, da bi za zdaj opustil vse daljne korake, ki bi merili na to, da se zgradba takoj prične.“

Poročevalec nasvetuje, naj se to poročilo vzame na znanje, deželnemu odboru pa naroči, naj potrebno ukrene, da se po načrtu Hrasky-Hraby z dovoljeno svoto 190.000 gld. prične spomladi leta 1890 zidati gledališče na cesarja Franca-Jozefa trgu, mestni občini ljubljanski se izreče zahvala za brezplačni prostor, inženirju Hraskemu se dovoli za nov načrt in proračun 500 gld. nagrade in 95.000 gld., ki še manjkajo za stavbene troške, vzamejo se na posodo po 4% in v štiridesetih letih amortizujejo iz gledališkega zaklada. — Nasvèt obvelja.

Dalje poroča poslanec Hribar o proračunu gledališkega zaklada za 1890. Potrebščina znaša, in sicer vzdrževanje redutnega poslopja, davki in

zavarovanje 757 gld., za nastanjanje vojakov in razne troške 120 gld., inženirju Hraskemu 500 gld., za zgradbo novega gledališča 189.216 gld., skupaj torej 190.593 gld. Prihodki znašajo, in sicer najmanjše v redutnem poslopju 1960 gld., donesek dežele za porabo deželnozbornske dvorane 500 gld., razni dohodki 210 gld., skupaj 2670 gld., torej primanjkljaj 187.923 gld. Ta primanjkljaj je pokriti s imovino v glavnica gledališkega zaklada in obrestmi v znesku 73.999 gld. 54 kr., s prispevkom mestne občine ljubljanske v znesku 15.000 gld., skupaj torej 88.999 gld. 54 kr.

Poslanec Murnik poroča v imenu finančnega odseka o zgradbi deželnozbornske vojašnice ter nasvetuje: 1. Deželnemu odboru se naroča, da se pogodi s c. kr. vojaško upravo gledé vojašnice za oba bataljona št. 24 in 25 in zaradi potrebnih skladišč, ter da se vojašnica v dveh letih sezida; 2. preostali donesek za vojašnico, dovoljen za leto 1889, v znesku 35.514 gld., naj se porabi za leto 1890; 3. za leto 1890 se dovoli še daljni kredit 50.000 gld.; 4. deželni odbor naj se pogodi z mestno občino ljubljansko gledé primerne doneska.

Poslanec Klein izraža željo, naj bi se delo že letos na zimo pričelo, ker so obrtniki večinoma brez dela.

Poročevalec Murnik odgovori, da se bode ustreglo tej želji in dela pričela meseca decembra ali vsaj januarja. Konečno so bili vsi predlogi vsprejeti.

Poslanec Višnikar poroča o prošnji občine turjaške gledé podpore za cesto pri Krvavi peči in uvrstitev njeno med okrajne ceste, ter nasvetuje, naj deželni odbor dá primerno podporo in potrebno ukrene.

Poslanec Klun poroča o prošnji ljudskega učitelja H. Pretnarja za podporo, ter nasvetuje, naj deželni odbor to prošnjo priporočilno izroči deželnemu šolskemu svetu, ki daje take podpore. — Obvelja.

Na to je bila tajna seja.

Politični pregled.

V Ljubljani, 26. novembra.

Notranje dežele.

Na Dunaj sta predvčeraj došla danski kralj in kraljica, in sicer incognito. Izstopila sta pri vodil Cumberlandskem.

Kardinal-knez nadškof praški, grof Franc Schönborn, je vsled *splošnih škofovskih konferencij* potrebna posvetovanja s papeževim nuncijem končal ter se odpeljal v Prago. V dveh mesecih se bodo škofje zopet h konferenciji sešli na Dunaji.

Kakor znano, kujajo se še vedno *nemško-češki* poslanci. Ker se vzlic pozivu predsednikovemu niso hoteli udeleževati deželno-zbornskih obravnav in je že potekla v to določena doba, razpisala je vlada za teh 68 mandatov nove volitve.

Vnanje države.

Papež Leon XIII. je dne 23. t. m. sprejel izrednega angleškega poslanika Simmonsa, katerega sta spremljala kronin zastopnik na Malti Carbone in legacijski tajnik kapitan Ross pl. Blandenburg. Vsi trije so došli v veliki opravi. Potem je Simmons državnega tajnika Rampollo obiskal.

Vsled poziva slovanskega dobrodelnega društva bodo po vseh ruskih cerkvah nabirali podpore za *Črnogorco*, ki so se naselili v Srbijo. Vsled te ruske podpore je hotela črnogorska vlada še več svojih podanikov poslati v Srbijo, toda temu se ustavlja srbska vlada.

Arnavtski napadi v Staro Srbijo se ne širijo samó ob mejah, marveč tudi v notranje dežele. Uradno se poroča o ropih blizo Ipeka. Veliko krdelo Arnavtov je obkolilo samostan Dekani, vjelo njegovega arhimandrita Rafaela ter zapretilo z ropanjem, ako samostan ne bo plačal visoke odkupnine. Črnogorska in srbska vlada se bode zaradi tega pri Turčiji pritožili.

Bolgarskemu sobranju je bil najprvo predložen naučni proračun, ki kaže nastopne številke: Skupni troški znašajo 4,549.200 frankov proti 4,472.355 frankov tekočega leta. Rednih izdatkov je 3,099.398, izrednih 1,449.802 frankov. Letna plača naučnega ministra znaša 18.000 frankov, generalnega tajnika 7200 frankov; plače srednješolskih ravnateljev 5400 in profesorjev po raznih vrstah od 3000 do 5000 frankov. Ljudske šole vzdržujejo posamezne občine, katerim dá vlada na leto v ta namen podporo dveh milijonov. Sobranje ta proračun vsako leto radovoljno dovoljuje. Poroča pa se, da bo pri drugih proračunih strožje postopalo, ker hoče na vsak način doseči manjši primanjkljaj.

Bruseljski „Nord“ v nekem peterburškem pismu razpravlja *balkansko* razmerje. V prvi vrsti trdi, da potovanje nemškega cesarja v Carjigrad ne bo

imelo političnih posledic. Rumunsko ministerstvo Catargijevo je bilo brez odločne barve, zaradi tega se pa tudi ne bo nikdo po njem lojal. Kakor naravno, gledé Bolgarije piše list *nejostreje*. Pravi namreč med drugim: Povratek princa z onega „fantomnega“ potovanja ni v Bolgariji ničesa predru-gačil. V Bolgariji vlada anarhija, kajti na prestolu njenem sedi mož, katerega ne more niko od pripoznati, ne da bi ob enem rušil pogodbo, katero ohraniti veljavnost je vsam strankam na korist.

„Standard“ poroča iz Jasá, da je zadnje tri tedne *Rusija* ob Galiciji in Bukovini za osem konjiških in šest peš-polkov pomnožila svojo vojno. Tudi se še stanovanja pripravljajo za mnogo drugih polkov, ki bodo iz Kavkaza došli. V Kavkazu jih bodo nadomestili novi polki, osnovani iz rezervnih kadrov, kar smo že o svojem času poročali. Napominani list pravi ob enem, da bo ruska vlada na vseh glavnih železniških progah zgradila drugo nati-rje. — Prestolonaslednik je predvčeraj došel v Carskojeselo.

„Daily News“ so dobile iz Odese nastopno vest: Kakor se govori, vrše se med *Rusijo* in *Turčijo* tajne obravnave, da bi slednja prvi odstopila del Armenije (?). Kurdje roparski postopajo nasproti Armencem in turškimi prebivalcem. Slednja stranka je zaradi tega prestopila na armensko stran. Da prepreči večje izgrede, zaukazal je sultan strogo preiskavo zoper kurdske vodje.

Protisuzenjski shod v Brusliji je sklenil, da so teritorialna vprašanja izvan pristojnosti tega shoda. V posvetovanje o naredbah zoper trgovino s sužnji na morji je izvolil komisijo, katere člani so zastopniki Nemčije, Francije, Belgije, Anglije, Italije, Portugala, Rusije, Turčije in Perzije.

Angleška vlada je iz Bombaja dne 23. t. m. zvedela: V Koti (Nagpur) rabukajo Koli, del primeroma eden milijon broječih, po gorovji osrednjih provincij raztresenih pradeželanov. Zapalili so poslastva Zamindarov in javne pisarne ter več ljudi pobili. Zahtevajo namreč, da se jim zniža najemnina in odpravi robot.

Kakor znano, došla je iz Rio-Janeira brzobjavka, da so se vse *brazilijske* provincije brez upora udale republikanski vladi. V posameznih provincijah so se hitro osnovali začasne vlade. Nadškof je že celó dal novi vladi blagoslov. Takó seveda poroča v široki svet predsednik Fonseca, kateremu je na tem ležeče, da države potrdijo republikansko vladno obliko. Kakor že včeraj naglašano, brazilijski prevrat še nikakor ni končan, ker je tudi v prestolnici sami močna stranka, ki je ostala zvesta prognanemu cesarju.

Izvirni dopisi.

Z Dolenjskega, dne 21. novembra. (Iz moderne šole.) Zelja učiteljev se je torej izpolnila, plače so se jim zvišale. Tudi mi jim to privoščimo, ker vsak delavec je vreden svojega plačila. Ko je deželni zbor obravnaval dotični predlog, izrekli so skoro vsi govorniki željo in nado, da bodo učitelji vredni tega pobiljška in da bo vladala zanaprej sloga med učiteljstvom in duhovščino. Bog daj, da to ne ostane samo želja. A mi na deželi nimamo preveč upanja, dokler bodo vladale sedanje medverske šolske postave in dokler se bo po učiteljskih pripravnicah vcepjeval bodočim učiteljem tak veri indiferenten ali še celó sovražen duh. Vzrok nesloge med obema faktorjema v šoli, — duhovnikom in učiteljem, — ni osebna neprijaznost, ampak principijelna različenost v vsem nadziranju. Iz te principijelne razlike izvira tudi popolno drugačno delovanje. Duhovniku je vera prvo, liberalnemu učitelju indiferentna, individualna zadeva posameznika. „Kopriva pri korenini peče“ in strup nesloge med duhovnikom in učiteljem tiči že v korenini takozvane modérne šole, v šolskih postavah, ki so po izreku pokojnega Pija IX. „abominabiles“ in enaki vzgoji učiteljskih pripravnikov. Torej dolžnost vestnih katoličanov je in bo, ne prej mirovati, dokler ne dobí cerkev istega vpliva na vzgojo mladine, ki ji pripada po božjih postavah. Naj se postavijo šole zopet na versko podlago in nesloga bo zginila in šola prospevala.

Kaj je večinoma vzrok nesloge med duhovnikom in učiteljem, kažeta ta dva zgleda. V K. je vodja šole B. Ljudje so se ga branili, a nič ni pomagalo, vsprejeti so ga morali. Niso se ga branili brez vzroka, kajti zdaj vidijo, kaj se pravi zgubiti krščanskega učitelja in dobiti liberalnega. Ta vzgojitelj ima namreč posebno veselje, po gostilnah zabavljati čez izpoved, pridige, duhovnike itd. Ni čuda, da ljudje zmajujejo z glavami, misleč si, kakšna bo enkrat mladina, ki ima takega vzgojitelja! In ali more duhovnik vesel biti, ko mu g. učitelj tako radikalno ljudi po gostilnah vzgojuje! Drugi zgled. Dne 19. septembra je bila pri mestnem del. sodišči v Rudolfovem sodnijska obravnava. Tožen je bil učitelj na A. Tožil ga je ondotni župnik radi obre-

kovanja. Dosti je že potrpel, veliko sitnostij že radi njega imel, naposled mu je pa le potrpežljivost pošla, ko ga je učitelj v dopisu na c. kr. okr. šolski svet grdo obrekoval, tako da je bila njegova stanovska čast v nevarnosti. Izid sodbe je bil: učitelju je sodišče prisodilo štirinajst dni zapora. Dne 4. oktobra mu je c. kr. okrožna sodnija sicer kazni zmanjšala z ozirom na družino, ali ne popolnoma odpustila.

Bo mar zdaj že vendar enkrat šolska gosposka konec naredila razporu, ki bega vso faro, in prestavila učitelja? Po dosedanjih skušnjah imamo pač malo upanja za to, akoravno je krajni šolski svet že davno naznanil ondote razmere c. kr. deželnemu šolskemu svetu. Po besedah nekega slavnega škola ima namreč brezverska šola biti — „Antikirche“ in učitelj — „Antipfarrer“. Ako pa je stvar taka, nam to pojasni vse.

Iz Semiča, 18. novembra. Da pasejo otroci v tem času, znano — je tako i pri nas i drugod. In da si zakurijo in se grejejo, tako je pri nas in drugje. In da se zgodi lahko nesreča pri tem, je jasno — pri nas kakor drugje. 12. t. m. se je res zgodila — pri nas, na Prbišji, semiške fare. Padla je iskra 4¹/₂ letnemu otroku na rokav sukunje njegove, začelo je tleti — goreti, ko je otrok tekkel proti domu. In obgorela mu je leva roka in leva prsna stran; drugi dan pa, 13. t. m., umrl je otrok. — Nesreča je bila, to je jasno. A ne tako jasno za vsakega. Oče hitel je povedat v Semič žandarmeriji — od tod v Črnomelj glavarstvu — in zopet v Metliko (pota so mu menda plačali) in reklo se mu je, da bo morebiti prišla „komisija“. In čakali smo komisijo dva — tri, več dni. — Peti dan, 18. t. m., je prišla v Rožnido, podružnico naše fare, kjer je ležalo v mrtvašnici nepokopano ponesrečenega dečka truplo. Menda so gospodje premišljali, ali bi storili ta tako potreben korak, tako daleč. In storili so ga, ter zato ga zabeležimo. In odprli so malo čepinico otrokovo in so iskali menda — pameti. Ne vémo, so jo li našli! Morebiti da bi dobro štiriletnega otroka mogoče sposobne bile za kako samomorno misel! V tem veku napredka in samomorov! Štirje gospodje so prišli. Da bi se zadovoljili gospodje s čvrstim, svežim rožnidolskim zrakom in s čisto, izvrstno ondašnje studenčnico, kakor je menda ni boljše na Belokranjskem, ne reklo bi se kaj. Toda od Črnomlja in Metlike je nekako 8 kilometrov do Semiča in odtu do Rožnegadola tudi nekam tako. Tedaj 16 × 4 kilometr.

Stariši, pazite na otroke! bi morali tū, kakor sploh kličejo o taki priliki, zaklicati. Gotovo nismo zoper to, da morajo ná-nje paziti. Toda moj Bog, bota li pri tolikem delu kmetovem oče ali mati vedno stala za otrokom, ali nosila ga na hrbtu, kakor cigani, okoli? In vsakemu posebej pestunje ali družega varuha vendar ne more plačevati! Nesreča — komu se ne pripeti nesreča? Ali pa je morebiti manj kazni vreden oče, da pusti v nevarnost iti sina „bergfiksa“, da se razleti v globini na kose — ali častita mati, ki gleda, kako nežna hčERICA na plesišči srka kal kake sušice ali druge smrtne bolezni? Nesreča — in naj se še kaznuje pri taki nesreči ponesrečeni? SevÉda zanikernost, nemarnost mora se kaznovati. A tū je bila gola nesreča, recimo bolj učenjaški: osoda!

Nekaj družega še. Ljudje so zdravi pri nas, jako zdravi, ta čas. V dokaz to, da v fari semiški, katero menda poznate, ki je dosti velika, da v tej fari sedaj od 1. oktobra t. l. do nesrečne smrti nesrečnega otroka, torej 44 dni, ni bilo mrliča. In od drugod tudi pripovedujejo, da so ljudje zdravi. In tepemo in pobijamo se tudi ne, dasi imamo pijače dovolj.

Omenil sem vina! Hvala Bogu! Semičani smemo biti in smo hvaležni letos zánj. Dosti obilo smo ga natrgali in izprešali dovolj dobrega. Zdravo je tudi, ker smo v lepem vremenu trgali — in toče poprej ni bilo, kakor okoli naše fare. Zato se pa kaj pridno že sedaj oglašajo zánj in cena mu je — za nas — dosti dobra. Po 8 do 10 gld. vedro; ináče ga je težko dobiti. Upamo, da se cena sama ne bo znižala, ampak saj taka, če ne višja, ostala. Bog daj! saj to je nam, rekli bi, edini prihodek. Da, ko bi imeli še železnico!?

Še nekaj! Srečni smo, ker imamo tukaj pasjo kontumacijo. Na Luži, prva „stacija“ pod Gorjanci, je nekdo ustrelil psa, ki je bil menda stekel. (Sevéda, če so ga podili.) In zato je kontumacija za cele tri mesece „noter“ do zadnjega daljnega Kota, dočim bližnje občine niso v nevarnosti, da bi „stekle“.

Tudi „delo“, tudi zaslužek. A ko bi bil jaz zapisan v „Thiersechutzverein“, bi rekel: „Nicht beleidigen die Hunde“, in svetoval, naj ne nosijo torb. Morebiti bi potem več „del“ bilo in več komisij. Celó tri morebiti bi imele zaslužek, tako pa samo — zadnja. „Kruha“ bo dal — kmet, a kdo pomaga kmetu, moj Bog!

Iz Prage, 19. novembra. Češki deželni zbor se stoprav zdaj nahaja na vrhunci svojega delovanja, dasi so dnevi že šteti njegovemu zasedanju. Vendar se bodo obravnavale in rešile najvažnejše zadeve, ker se zdaj zboruje skoro vsak dan in vrhu tega celó zvečer.

Početkom včerajšnje seje je utemeljeval poslanec dr. Kučera svoj predlog o premembi deželne-zborskega volitvenega reda, ter so vzbujali pozornost njegovi razlogi, s kojimi je dokazoval, da sedanji deželni zbor, ker v njem ne zasedajo nemški poslanci, lahko izvrši premembo volitvenega reda v zmislu predlogov.

Z napeto pozornostjo poslušala je dalje zbornica utemeljevanje poslanca dr. Riegra ob ustanovitvi bogoslovne fakultete na češkem vseučilišču. Govornik je s toplimi besedami in razlogi prepričevalno dokazoval potrebo tega zavoda, da se bogoslovna veda neguje v češkem jeziku, kar je zbornica glasno in krepko odobraval. — Zajedno bodi omenjeno, da je pražko semenišče, v kolikor je meni znano, že šest let faktično razdeljeno, tako da imajo Čehi svoja posebna muzeja, sobe in predavanja, a Nemci tudi posebej. Občevanje čeških bogoslovcev z nemškimi je vsled te razdelitve kar moči največ omejeno. Samo pouk o obredih je skupen. Razdeljenje pražkega semenišča je torej že davno uvedeno, a tem načinom je popolna razdvojitve vseučilišča postala neizogibna. Umeje se, da se ta ločitev ni izvršila Čehom na ljubo, kar sem pojasnil v enem prejšnjih dopisov o bogoslovski fakulteti.

Največ se je v včerajšnji seji bavila zbornica še z razpravljanjem o važni postavi, ki zadeva rabo obeh deželnih jezikov pri avtonomnih uradih. Povod k debati prouzročil je takoj § 2. predloge, koji ustanovlja, da se morajo pismene vloge od dotičnih uradov reševati tudi tedaj, ko bi bila spisana v onem deželnem jeziku, ki ni občevalni jezik v občini.

Poslanec grof Zedwitz je dokazoval, da tega zakona ni moči vsprejeti brez dodatka, ter predlaga, da bi občine mogle zahtevati prevod bodisi od okr. odbora ali pa od deželnega odbora. Namestnik Thun je podpiral ta predlog, koji je poslanec Škarda še popravil, ter se je potem vsprejel § 2. z dodatkom. Tudi § 11. prouzročil je daljšo razpravo. Drugi odstavek namreč ustanovlja, da imajo politični, sodni, finančni in šolski uradi s samoupravnimi uradi občevati v tistem jeziku, ki je pri teh v navadi. Namestnik izjavi na to, da si vlada sama pridržuje pravo določevati občevalni jezik c. kr. uradov, in da bi se potrjenje vsega zakona ne preprečilo, izpustil se je torej ves drugi odstavek. Zato je bila vsprejeta resolucija posl. dr. Mattuša, v koji se pozivlje vlada, naj zaukaže c. kr. uradom, da se poslužujejo v občevanju s samoupravnimi uradi njih občevalnega jezika.

Konečno je bila za vse obrtne in industrijne češke vrste prečitana prevažna peticija za prireditve občne jubilejne razstave, koja peticijo so izročili knez Karol Schwarzenberg, inženir Křižík, poslanec Jahn in drugi. Peticija prosi v to svrhu podpore 100.000 gld. in primerne prostora za razstavino poslopje v „Královské obvě“ (zverinjaku).

Na dnevnem redu današnje 22. seje bilo je pa 24 predmetov, koji so se rešili vsi brez večje debate. Med drugimi točkami je utemeljeval poslanec dr. Vašatý svoj predlog ob ustanovitvi deželne zavarovalnice in uvedenje prisilnega zavarovanja zoper škodo po ognji. Dasi je bil govor njegov poln uvaževanj in razlogov o zavarovalniških razmerah po tujih deželah, ni kaj mikal poslušalcev, bajè zato ne, ker je vse čital s papirja. Poukazoval je zlasti na Švico, kjer vlada zeló skrbi za ta zavod. Dalje govornik omenja neugodno poslovanje tujih, zlasti dunajskih zavarovalnic, ki na Češkem na vse kriplje delujejo in oškodujejo zavarovance. Mnogo dobička bi pobajalo iz deželne zavarovalnice deželi in njenim zakladom. — Konečno je poročal še o predlogu poljedelskega odseka poslanec dr. Jan Sedláček gledé udušenja in odprave kužnih bolezni pri živini.

V četrtek prične se razprava o deželnem proračunu za leto 1890., kar pomeni početek završenja letošnjega zborovanja. Generalni poročevalec je poslanec dr. Mattuš. Proračun izkazuje deželnih troškov 11.558.170 gld., pokritja je v dohodkih 913.727 gl., torej znaša primanjkljaj: 10.644.443 gl. Da se nekoliko pokrije torej ta ogromni primanjkljaj, izposodi se iz domestikalnega zaklada svota 250.000 gld., dalje se bode prodalo iz za kaznilnice 70.000 gld. vrednostnih papirjev za stavbo kaznilnice v Pardubicah in konečno se razpiše 39odstotna deželna priklada na posrednje davke. Ako bode preostajalo časa, rešila se bode tudi točka o poročilu šolskega odseka: zalaganje in vzdrževanje ljudskih šol za narodne manjšine. Ko bode zakon potrjen, kojega predlaga šolski odsek, umanjen bode zeló boj naših manjšin na češko-nemškem severu za njih narodno bitje.

Manjših zanimljivih vestij imam cel koš, za danes vam konečno še poročam, da se je te dni povrnil v Omaha v Nebraski (Amerika) propovednik Thing, rojen Američan, ki že tri leta študuje češčino in se je skoro leto dni bavil tū v Pragi. Češčino so si baš zeló omilili Američani. V dokaz bodi tudi g. Adams, bivši angleški propovednik v Pragi, ki izborno piše in govori češki. Slednji je zdaj češko-bratovski propovednik v Chicagu.

Dnevne novice.

(Čestitka.) Znano je, kako so bili pred nedavnim časom v auli dunajskega vseučilišča napadeni člani akademskih katoliških društev „Avstrije“ in „Norike“. Ta dogodek jasno kaže, kako moč so dosegli že tū židovski protiverski nazori; jasno pa kaže tudi, da bo morala častitljiva „alma mater“ v takih okoliščinah in odnosajih izgubljati svojo slavo, kajti neverstvo pomenja tudi zmoto, hiranje prave véde in omike. Zatorej pozdravlja vsak prijatelj omike, pozdravlja vsak zaveden katolik pogum katoliških akademikov, ki so se kot „rari nantes in gurgite vasto“, kot res pravi „pusillus grex“ protiverskemu toku uprli. Ker so torej tako očitno pokazali akademiki svoje katoliško prepričanje, napotilo je to ljubljanske bogoslovce, da so jim na takem sijajnem činu katoliškega prepričanja poslali čestitko, katero je bogoslovec g. A. Hribar krasno izdelal. V naslednjem podajemo njeno vsebino v latinskem originalu in v slovenskem stvarnem prevodu. — „Egregiis sodalibus ‚Austriæ‘ et ‚Noricæ‘. Macti virtute Commilitones: Cum iam pridem eximia dederatis specimina virtutum, miro nuper enituitis animo fortitudinis christianæ. Parendo monitis ecclesiæ et abominando detestabilem duelli abusum, ‚fabricante diabolo introductum‘, pro vexillo Christi patiebamini opprobria, viles ferebatis vexas, ad sanguinem usque viriliter sustinuitis tela persecutionis. — Salvete flores martyrum, novella melioris sæculi avete! Nobilem vos de turpissimo assultu victoriam reportasse lætabundi gratulamur atque e glorioso vestro manifestatae fidei triumpho haud parvum nos almae Sionis custodiendæ incentivum nactos, profitemur. Quapropter grates plenissimos ab alto cordium exultantes, pro insigni, quam tulistis, palma, vobis rependimus, dando fidem sociatæ in hac palaestra vobiscum nostræ cum orationis et studii tum armorum et pugnarum ferendæ opis. — Nolite igitur timere, pusille grex! Stipata vos, primipilos in agone, cingimus manu, quotquot in orbe terrarum fides Christi inflammat atque firma tenet spes verbo Salvatoris: Qui me confessus fuerit coram hominibus, confitebor et ego eum coram patre meo, qui in coelis est. — Eja ergo, Commilitones, pergite, qua coepistis via regia, strenue attolentes vexilla Christi, intrepide tuendo palladium Religionis, gloriose dimicando pro ‚Aris et Focis!‘ — In quo studio illustribus sodalitatibus ‚Austriæ‘ et ‚Noricæ‘ adprecantes summo plausu faustissima quæque per Deum acclamamus: Vivant, Floreant, Crescant! — SS. Theologiae Studiosi Collegii Labacensis.“ — „Slava Vašemu pogumu, tovariši! Od nekdaž že ste dajali izredne dokaze kreposti, v zadnjem času pa ste javili čudovitega duha krščanske srčnosti. Slušajoč opomine cerkve in s studom obračajoč se od gnusne razvade dvoboja, katero je sam hudobni duh skoval in vpeljal, trpeli ste za bandero Kristovo podlo zasramovanje, prenašali surovo mučenje, da, krvavéč, ste vstrajali proti orožju preganjalcev. — Pozdravljeni, cvetke mučencev, nov zarod boljše bodočnosti, zdravstvujte! Z veliko radostjo Vam čestitamo, da ste tako plemenito zmagali najnesramuši napad, in

očitno priznavamo, da nas ni malo izpodbudilo slavlje, s katerim ste Vi pred vsem svetom spoznali vero, da tem srčneje čuvamo sv. Sion. Zatorej se Vam zahvaljujemo iz globočine srca za proslavno zmago, obljubujoč Vam slovesno, da Vas hočemo v tem boju krepko podpirati z združeno molitvijo in učenjem, pa tudi z orožjem in bojevanjem. Ne bojte se tedaj, neznatna čreda. Tesno se oklepamo Vas bojevnikov v prvi bojni vrsti, po širnem svetu vsi, katere navdušuje vera Kristova, hrabri trdno upanje, užiga gorečo ljubezen, vspodbujeni po besedah Zveličarjevih: „Kdor mene spozna pred ljudmi, spoznal ga bodem tudi jaz pred svojim Očetom, ki je v nebesih.“ Krepko tedaj, tovariši, korakajte dalje po kraljevi poti, katero ste nastopili, hrabro kvišku vihteč bandero Kristovo, neustrašeno braneč paladij sv. vere, slavno boreč se za „vero in dom“. — To želeč kličemo odličnima društvoma „Avstriji“ in „Noriki“, proseč jima pri Bogu vse najboljše, navdušeno: Vivant, Floreant, Crescant!“

(Slovensko gledališče.) V nedeljo se je prvi pot igrala drama v petih dejanjih „Služabnik svojega gospoda“; češki spisal dr. Fr. V. Jeřábek, prevel Fr. Gestrin. Obseg drame je nastopni: Bogati tovarnar pl. Dornenkron vsprejme v svojo tovarno genijalnega, a vsled revščine popolnoma obupanega tehnika Vojteha Budila, kateremu dá na razpolaganje vse priprave, da izvrši svojo iznajdbo, nov električni stroj. Pl. Dornenkron, ki se skriva za krinko liberalizma in prosvete, je človek brez srca in blagih čutil, pravi krvosos. Delavci njegovi morajo delati tudi v nedeljo proti zapovedi: „Posvečuj Gospodov dan!“ Budila ogoljufa za iznajdbo, toda ta prične v zvezi z delavci zoper njega boj, uprizori štrajk. Vojaštvo posreduje in prva kroglja zadene Budila. Štrajk je končan, izumitelj strojev mrtev, pl. Dornenkron edini lastnik tega stroja. Toda Budil je obdržal za se neko malo tajnost ter sabo vzel tudi v večnost. Tovar nar se vtihotapi v njegovo stanovanje, da ukrade načrte, kar se mu tudi posreči. Ravno je nedelja. Budila nesó k večnemu počitku, vsi delavci so zapustili tovarno, da spremijo svojega zvestega tovariša na zadnjem potu, tovarna je popolnoma prazna. Pl. Dornenkron raziskuje na podlagi ukradenega načrta stroj, da bi prišel na sled oni tajnosti. Za odrom se čuje pretresujoče mrtvaško petje Budilovega pogreba, pa tudi zvon naenkrat zadoni, „plat zvona“. Tovar nar gori, pl. Dornenkron obupan začne divjati po sobani, da bi se rešil, omoten se zgrudi na tla ter pogine v plamenu — kaznovan za pregrešek zoper posvečevanje nedelje in tatvino. Reči smemo, da je to ena najboljših iger, kar se jih je sploh predstavljalo na slovenskem odru. Pač je zanj oder čitalnični nekoliko premajhen ter bi se morala nekoliko okrajšati, vendar je bil pa vspeh njen v resnici temeljit. Gosp. Borštnik (Budil) in gospa Borštnik-Zvonarjeva sta bila uzorna; posebno slednja je s svojo mojstersko igro obilo pohvale žela. Tudi gospodičini Gostičeva in Nigri nova sta bili jako pridni. Manjše vloge so bile v spretnih rokah, čeravno bi marsikomu svetovali, naj se raje bolje uči, nego da na neprimernih mestih išče z neopravičenim patosom efektov. To v prvi vrsti velja gledé gospoda Sršena. On je veteran na slovenskem odru in izvrsten v nekaterih vlogah; v nedeljo zvečer se je pa vsekako preveč na šepetalca zanašal ter hotel to hibo prikriti s pretiravanjem, in to na tak način, da moramo zoper to najodločneje ugovarjati. Gledališče naj blaži, ne pa pohujšuje. Tega ne sme niti vodstvo, niti posamezni igralci pozabiti. Če še dostavimo, da je vsled škandalozno pretiranega prizora v Dornenkronovi zaprti sobi odbornik dramatičnega društva kot previden oče prijel svojega 15letnega sina za roko ter ga peljal iz dvorane, ker pogled na oder ni bil po očetovem mnenju na korist blaženju sinovega čuvstva, potem smo menda zadosno označili to zadevo, katero tudi še posebno priporočamo v pretresanje slavnemu odboru dramatičnega društva. Tudi gosp. Perdan je zekrivil hibo s svojo opravo in „gambo“, zoper katero isto tako odločno protestujemo. Če je Drobček duhovnik, potem je g. Perdan karikiral in za to ni nikakor prostora na slovenskem odru; če pa Drobček ni duhovnik, potem se pa igralčeva, duhovski slična oprava nikakor ne more opravičiti. Sploh imajo menda posamezni igralci premalo pojma o tem, kaj je prav za prav namen gledalšču. Slavnemu dramatičnemu društvu samemu je na korist, da stori v

tem oziru enkrat za vselej odločne korake, dokler še ni prepozno.

(Koncert v redutni dvorani) priredita v soboto dne 7. decembra t. l. Vitezslav Moser in J. Janušovsky vitez Vyšehradsky. Pri koncertu sodelujejo iz posebne prijaznosti: gospa Maksimilijana Bauer, operna pevka, gospodičina K. Seunikova in režiser slovenskega gledališča, gospod Borštnik. — Vspored: 1. B. Smetana: „Vyšehrad“, simfonična skladba za orkester, na glasovirji igrata J. pl. Janušovsky in gospd. K. Seunikova. 2. Moser: „Svita za gosli in orkester“, (Praeludium, Idylla, Intermezzo, Moto perpetuo), igrata V. Moser poleg glasovirja J. pl. Janušovsky. 3. G. Verdi: Arija iz opere „Il Trovatore“, J. Devza: „Adieu“; poje gospa M. Bauer. 4. Zd. Fibich: „Povodni mož“. Melodram po češki baladi K. J. Erbenova v slovenščino preložil J. Gestrin, deklamuje gosp. I. Borštnik, poleg glasovirja J. pl. Janušovsky. 5. F. Laub in Ch. Graf: „Koncertni duo po čeških narodnih pesmih“, za glasovir in gosli, igrata J. pl. Janušovsky in V. Moser. 6. J. pl. Janušovsky: a) „Na Rožnik“, poje gospa M. Bauer; b) „Serenada“, za petje, gosli in na klavir, gospa M. Bauer, V. Moser in J. pl. Janušovsky. 7. V. Moser: „Slovenska rhapsodija v „C-moll“, za gosli in glasovir, V. Moser, J. pl. Janušovsky. — Vstopnina: Sedeži prve vrste 1 gld. 50 kr., druge vrste in na galeriji 1 gld., sedeži tretje vrste 80 kr., vstopnina v parter 50 kr., dijaški biljeti 30 kr. Začetek ob polu 8. uri zvečer. Sedeži dobivajo se v c. kr. glavni trafiki na glavnem trgu in v dan koncerta pri blagajnici, katera se odpre zvečer ob 7. uri.

(Podružnica sv. Cirila in Metoda za Beljak in okolico) bode imela na prvo adventno nedeljo dne 1. decembra 1889. leta ob 3. uri popoldne svoj III. letni zbor na Vočilu v Brugerjevi gostilni po sledečem dnevnem redu: 1. Nagovor načelnikov. — 2. Poročilo tajnikovo, blagajnikovo in knjižničarjevo. — 3. Volitev dveh pregledovalcev računov. — 4. Volitev novega načelnikstva. — 5. Domača zabava s poučnim govorom, deklamacijami, različnimi govori in petjem. — Vsi udje te družbe, kakor tudi vsi rodoljubi in oni, ki želijo pristopiti, se uljudno vabijo, da bi ta zbor v prav obilem številu počastili.

Telegrami.

Praga, 25. novembra. V deželni zboru je od Mladočehov podpirani predlog komisije, da se na novem muzeji napravi spominska plošča za Husa, proizval burno razpravo. Konečno sta bila nasvet in resolucija princa Schwarzenberga sprejeta, naj deželni zbor skrbi, da se pri izbi imen za muzejsko spominsko ploščo ne bodo žalili verski čuti. Po tretjem čitanji proračuna je bilo zasедanje preloženo.

Trst, 25. novembra. Danes opoldne je bila otvorna seja mestnega sveta. Vladni komisar baron Conrad je pozdravil zbor ter povabil Bernardija, naj prevzame starostno prvosedstvo. Ta je naznanil, da je mestni svetnik Venezian odstopil. Potem so bile verifikacijske komisije izvoljene.

Budimpešta, 26. novembra. Zbornica poslancev: Pri proračunski razpravi naglašja Jokai v daljšem in odobravanem govoru neobhodno potrebo, da se Ogerska najtesneje oklene Avstrije, podpira avstro-ogersko zunanjo politiko, in sicer ne samo moralno,

marveč tudi dejanski, če treba z blagom in krvjo. Trodržavna zveza je liga, ki bo dolgo časa obvarovala evropski mir prevrata.

Novi Jork, 25. novembra. Kakor se iz Montreala v Kanadiji brzogavi, izreklo se je več tam izhajajočih listov naravnost na korist kanadski republiki.

Umrli so:

23. novembra. Jožef Pauer, hišni posestnik, 70 let, sv. Petra cesta 24, pljučni edem.

24. novembra. Helena Anikar, mestna uboga, 69 let, Karlovska cesta 7, kap. — Jera Jeločnik, uradnega sluga hči, 8½ mes., Rožne ulice 39, bronhitis. — Julijana Klemene, uradnega sluga hči, 11 let, Tržaška cesta 18, morbus brighitii.

25. novembra. Henrik Pretnar, učitelj, 21 let, Koldvorske ulice 12, jetika.

V bolnišnici:

24. novembra. Helena Šant, gostija, 70 let, kap.

V vojaški bolnišnici:

24. novembra. Desiderius pl. Marossi, c. in kr. poročnik, jetika.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
	opazovanja	barometra v mm	toplomera po Celziju		
25	7. u. jut.	740.7	-3.6	brezv.	megla
	2. u. pop.	737.6	-0.2	sl. svzh.	oblačno
	9. u. zveč.	734.9	5.8	brezv.	dež
Srednja temperatura 0.7° za 1.9° pod normalom.					

Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

26. novembra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	85 gld. 45 kr.
Srebrna „ 5% „ 100 „ „ 16 %	85 „ 70 „
5% avstr. zlata renta, davka prosta	108 „ 10 „
Papirna renta, davka prosta	100 „ 85 „
Akcije avstr.-ogerske banke	921 „ „
Kreditne akcije	312 „ 75 „
London	118 „ 05 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleond.	9 „ 39½ „
Cesarski cekini	5 „ 64 „
Nemške marke	58 „ 05 „

ZA ZIMO!!!

Preč. duhovščini, p. n. gg. zdravnikom, logarjem, tovarniškim uradnikom, oskrbnikom in vsakateremu

v varstvo zoper prehlajenje

najbolje priporočeno:

1 trikot-flanelen telovnik in 1 take spodnje hlače skupaj gld. 2.75
isto za gospe 3.—
otroška spodnja obleka 1 do 1.50.

Naročbe posreduje I. avstrijska trgovska nazn. novallnica v Brnu. (30—20)
(I. oester. Handels-Auskunfts-Bureau Brünn.)

Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

za Franciškansko cerkvijo v g. J. Vilharja hiši št. 4.

priporočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v njih stroko spadajoče delo in na deželi kot znano rečno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupe so oljnaté barve v ploščevinastih pušicah (Bleichen) v domačem lanenem oljnatem firneži najfineje naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah. (17)

☛ Cenike na zahtevanje. ☛

Vrelec „Carinthia“, alkalična kiselica,

nahajajoča se poleg gradú Hagenegg na Koroškem, odlična krepčilna pijača, katera se zlasti radi močne vsebine lithija (Lithion) priporoča kot zdravilo proti boleznim v ledjih in v mehurji, ker jih večinoma prepreči ali celó odstrani itd.

Glavna zaloga je v Železni kapli (Eisenkappel) na Koroškem, od tod se (pošta v Kapli) razpošilja ta kiselica v svet; za Kranjsko in Istro zalaga gosp. Miha Kastner v Ljubljani.

(46)

